

INFORMACIÓ I BENVINGUDA

ALS RESIDENTS

Servei de Cirurgia Ortopèdica i Traumatologia (COT)

Hospitals IMAS del Mar-Esperança

Maig 2010

Presentació

Aquí teniu un *dosier* que esperem que us serveixi de guia quan feu les primeres passes pel món de la Cirurgia Ortopèdica i Traumatologia al nostre Servei. Aquest document vol completar la informació general facilitada per la Comissió de Docència en el llibre del resident. Està dirigit essencialment als residents que arribeu al Servei de COT de l'IMAS.

És probable que detecteu alguna mancança en el contingut d'aquest document, per això, al final del primer any de residència us demanarem quina informació creieu que pot ésser útil per els residents que vindran a continuació.

Tutor: qui és? Perquè serveix?

El tutor de residents és un membre del servei, generalment un adjunt, designat pel Cap de Servei, amb l'objectiu de realitzar unes funcions específiques de tutelar i vetllar la vostra formació.

Actualment disposeu de 3 tutors de residents del Servei de COT que són:

- el Dr. Carles Torrens (ubicat a l'Hospital del Mar)
- el Dr. Pedro Hinarejos (ubicat a l'Hospital de l'Esperança).
- El Dr. Xavier Pelfort (ubicat a l'Hospital de l'Esperança).

El llistat de les funcions pròpies del tutor les podeu veure a continuació (moltes d'elles en coordinació amb el Cap de Servei:

- Referent – Interlocutor
  - Acolliment
  - Informació
  - Element de contacte per resoldre dificultats
  - Drets dels residents
- Organitzativa
  - Planificació de la formació
- Promoure la implicació de tot el servei al programa de formació dels metges especialistes en formació
- Fomentar l'activitat docent i investigadora de l'especialista en formació
- Afavorir la responsabilització progressiva del resident en la tasca assistencial
- Supervisió
  - Coneixements, Actituts, Activitat investigadora.
  - Realització del programa
  - Activitat docent del centre

- Avaluació
  - De l'especialista en formació
  - Autoevaluació del propi tutor
- Formació continuada com a tutor

Membres del servei

El servei de COT de l'IMAS actualment desenvolupa la seva activitat en 2 hospitals: Hospital del Mar i Hospital de l'Esperança.

Durant el període de la vostra residència està previst que roteu pels diferents equips d'ambdós hospitals.

El personal de plantilla del Servei el formen les següents persones (ordenades a un o altre hospital segons la predominància de la seva tasca:

- **Cap de Servei (H. Mar i H. Esperança)**

Dr. Lluís Puig i Verdier (en funcions)

- **Hospital del Mar**

- Equip de Raquis:

- Dr. Andreu Lladó (Cap Clínic)
- Dr. Antoni Molina
- Dr. Manuel Ramírez
- Dr. Guillem Saló
- Dra. Anna Garcia de Frutos

- Equip d'Extremitat Superior:

- Dr. Joan Cebamanos
- Dr. Xavier Espiga
- Dr. Carles Torrens

- Equip de Traumàtics:
  - Dr. Albert Alier
  - Dr. Santos Martinez
  - Dr. Fernando Santana

- **Hospital del L'Esperança**

- Unitat de Genoll:
  - Dr. Pedro Hinarejos
  - Dr. Ferran Montserrat
  - Dr. Joan Leal
  - Dr. Xavier Pelfort

- Unitat de Maluc
  - Dr. Carles Mestre (Cap Clínic)
  - Dr. Alfonso Leon
  - Dr. Fernando Marques

- Unitat de Peu
  - Dr. Santiago Zabala
  - Dr. Albert Ginés
  - Dra. Gemma Pidemunt

- **Residents**

Dr. Raul Torres	R5
Dra. Gemma Vilà	R5
Dr. Carlos Lozano	R4
Dr. Sergi Gil	R4
Dr. Juan F. Sanchez	R3
Dr. Ignasi Piñol	R3
Dr. Pau Guirro	R2
Dr. Eduard Alentorn	R2
Dr. Daniel Valverde	R2

Pla Docent

- **Teòric**

Programa Comú Complementari

El Programa Comú Complementari és una formació troncal que es facilita de manera opcional a tots els residents sigui quina sigui la seva especialitat. Els temes que es tracten són generals i de interès per les diferents especialitats. Més endavant el comitè local us facilitarà informació detallada del contingut, calendari i la inscripció.

Acadèmia de Ciències Mèdiques

La Secció de COT de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques organitza unes sessions pels residents de COT de Catalunya. Aquestes classes es donen un cop al mes; el darrer dijous de cada mes. L'horari és de 18:30 a 20:30h. Els professors que donen les classes estan seleccionats per la comissió en funció de la seva capacitat docent i dels coneixements demostrats sobre el tema.

Aviat rebreu un programa on consta el calendari, l'horari i els temes impartits.

L'assistència a aquestes classes us permetrà rebre una informació teòrica que us orientarà sobre els temes que heu d'estudiar. També us permetrà conèixer diferents professionals de l'especialitat de COT a Catalunya així com als companys de residència d'altres hospitals.

Sessions de Residents

Setmanalment, a excepció dels períodes vacacionals (Nadal, Setmana Santa i estiu), al servei fem una sessió amb els residents. El dia d'aquesta sessió

varia cada setmana en funció de la disponibilitat dels residents i del tutor del tema de la sessió.

En aquestes sessions tractem temes d'interès teòric i pràctic pels residents. En el cas que una **força major** impedeixi l'assistència és recomanable contactar amb el tutor abans de la sessió. **Els residents que estiguin fent una rotació fora del servei o que surtin de guàrdia també han d'assistir a les sessions.**

A les sessions de residents es combinen sessions monogràfiques que prepara un resident supervisat per un tutor del Servei amb sessions radiològiques, que habitualment preparen els tutors.

Sessions de Servei

Tots els dimarts de l'any, excepte durant els períodes vacacionals de Nadal, Setmana Santa i estiu, hi ha una sessió de Servei de 8:00 a 9:00 h. que es fa simultàniament al Hospital del Mar (Sala d'Informàtica a la que s'accedeix per una escala indicada des del passadís central de l'Hospital) i a l'Hospital de l'Esperança (Sala d'Actes, a la 1° planta), per VIDEOCONFERÈNCIA. A la sessió hi assisteixen tots els membres del servei. Els residents que estiguin rotant fora del servei no estan obligats a assistir-hi sempre i quant estiguin ocupats en altres activitats assistencials o docents.

Al llarg de la vostra formació haureu de presentar vosaltres la sessió amb l'equip que esteu rotant. Presentareu casos clínics d'interès dels assistits a l'equip on esteu rotant. La preparació de les sessions forma part del vostre aprenentatge durant la residència.

Sessions de la Societat Catalana de COT

L'últim dijous de cada mes, de 20:30 a 22:00h, hi ha la sessió de la Societat Catalana de COT on s'exposen casos clínics d'interés. En recomanem l'assistència. El lloc de la sessió és a les aules de la Acadèmia de Ciències Mèdiques de Barcelona.

Bibliografia recomanada

Llibres

És important introduir-vos en l'hàbit de la lectura científica. En aquest moment de la formació heu de dirigir la màxima atenció als llibres de l'especialitat. Els textos de referència de l'especialitat que us recomanem són els següents:

- Encyclopedie Medyco-Chirurgicale
- CAMPBELL. Cirugía Ortopédica. Ed. Harcourt
- BAUER. Vias de abordaje. Ed. Marban
- ROCKWOOD. Tratamiento de fracturas.
- Manual of internal fixation. AO. Springer-Verlag

A més és recomanable disposar d'un llibre de consulta-estudi de les diferents subespecialitats, com a mínim durant la vostra rotació per les unitats (Raquis, Maluc, Genoll, Ortopedia Infantil ...). Els membres de les diferents unitats us orientaràn sobre els llibres més convenients de cada una d'elles.

Revistes

Les revistes són una font d'informació imprescindible per estar al dia dels nous avenços de COT. Creiem que han de ser consultades en les situacions en que necessitem aprofundir en un tema molt concret (per ex. per a la preparació de sessions) ja que en aquesta situació és on n'obtidrem el màxim rendiment. A la biblioteca podrem obtenir un llistat de totes les

revistes que hi ha a l'hospital. No oblideu que moltes revistes es poden consultar via internet i que inclús en alguns casos en podeu baixar l'article complet.

És fonamental que durant la residència apreneu a fer recerques bibliogràfiques (PubMed).

Les revistes "generals" més difoses de la nostra especialitat són:

- Journal of Bone and Joint Surgery (ed. Americana y británica)
- Clinical Orthopedics and Related Research.
- Acta Orthopædica Scandinavica.

Sobre les revistes més pròpies de cada subespecialitat us poden informar millor els membres de cada unitat del servei.

Informació Online

L'hospital facilita l'accés a internet de tots els treballadors així com també una adreça personal de correu electrònic.

Acostumeu-vos a revisar regularment el vostre e-mail ja que és una eina molt freqüent de comunicació entre tots nosaltres.

Hi ha gran quantitat de webs relacionades amb l'especialitat. Les revistes principals de l'especialitat tenen una web en la qual en alguns casos podeu consultar-hi els articles complets, especialment els articles de revisió. La major part de les societats científiques disposen de webs pròpies, així com també molts hospitals, centres de recerca, universitats etc a on podeu trobar-hi molta informació d'interès com són la informació de cursos i congressos, protocols, guies de pràctica clínica...

Aquí teniu alguns links d'interès:

<http://www.comb.es>

Es la web del col·legi de metges de Barcelona. Si selecciones l'especialitat d'anestèsia podràs trobar moltes "links" interessants relacionades amb l'anestèsia.

<http://www.fbjoseplaporte.org>

És la web de la Fundació Biblioteca Josep Laporte a on podreu trobar-hi una gran selecció de revistes a text complet. Podeu accedir-hi directament a través de la biblioteca electrònica de l'hospital o a través de la pàgina de l'IMIM.

<http://www.pubmed.org>

Web per excel·lència per realitzar búsquedes bibliogràfiques. Pertany a la National Library of Medicine.

<http://www.efort.org/>

Web de la Societat Europea de COT

<http://www.secot.es>

Web de la Societat Espanyola de COT

- **Rotacions dels Residents**

- **Rotacions 1er any**

Durant el primer any rotareu 6 mesos al Servei de COT i durant 6 mesos a d'altres Serveis (2 mesos a Cirurgia Vasculat i Angiologia –Hospital del Mar-, 2 mesos a Cirurgia Plàstica – Hospital Vall Hebron- i 2 mesos al Servei de Rehabilitació –Hospital de l'Esperança).

L'aprenentatge que us poden oferir en aquestes especialitats us permetrà en un futur molt pròxim exercir millor la vostra especialitat.

Per tal d'aprofitar al màxim cadascun d'aquests períodes, hem establert, juntament amb els tutors d'aquestes especialitats, un acord de mínims en coneixements i en tècniques que haureu d'haver adquirit al finalitzar cadascuna de les rotacions.

Al començar un període de rotació haureu de presentar-vos al tutor de residents de l'especialitat corresponent. Ell us presentarà a la resta de membres del servei, us indicarà on tindrà lloc la vostra activitat en els propers mesos i us indicarà qui serà el vostre *facultatiu responsable*. Qualsevol incident que tingueu durant la rotació ha d'anar dirigida al tutor de l'especialitat i, si ho creieu convenient, també al tutor de COT.

Tingueu sempre present la llista d'objectius de la rotació; us serà de utilitat per dirigir la rotació fins aconseguir assolir els objectius.

De cada una de les rotacions haureu de fer-ne una avaluació que entregareu a la Comissió de Docència de l'Hospital. És important que no oblideu fer les

avaluacions, és a l'únic document a on hi queda constància de la vostra valoració i que ens permet detectar problemes i fer, si cal, modificacions.

Calendari de Rotacions:

Per tal d' optimitzar les rotacions de tots els residents de l'hospital, hi ha una comissió que és la que estableix els calendaris.

Objectius a assolir en cada una de les rotacions:

En l'annex podeu trobar-hi tots els objectius específics de cada una de les especialitats, signat per cada tutor i cap de servei corresponent.

- **Rotacions segon any**

Durant el segon any rotareu 6 mesos al Servei de COT i durant 5 mesos a d'altres Serveis (2 mesos a Anestèsia i 3 mesos al Servei de Ortopèdia de l'Hospital Sant Joan de Déu per aprendre Ortopèdia Infantil –durant la rotació a Sant Joan de Déu haureu de fer guàrdies allà a més de les de l'IMAS).

Probablement els residents que s'incorporen a partir del 2009 rotaran 1 mes a Centres d'Atenció Primària

- **Rotacions tercer-cinquè any**

Aquest període es faran rotacions de 6 mesos de durada als diferents Equips del Servei de COT.

- **Avaluació dels serveis per part dels residents**

L'avaluació dels diferents serveis per part dels residents és una eina que ens permet detectar les coses que no funcionen. Un cop identificat el problema podem fer modificacions i posteriorment podem saber si les modificacions realitzades han resolt total o parcialment el problema. És per això que la Comissió de Docència està molt interessada en que tots els residents feu una avaluació dels diferents serveis en els que treballeu, incloent-hi el vostre. La Comissió posarà a la vostra disposició unes fulles d'avaluació que heu de retornar correctament complimentades.

Llibre del Resident

Durant els 5 anys que dura la vostra formació haureu de dur a terme un registre estricte de la vostra activitat. Amb aquesta finalitat posarem a la vostra disposició una fulla d'excel que haureu d'anar omplint amb tot el que feu. Cada 6 mesos haureu d'entregar als tutors la fulla resum dels procediments.

La finalitat d'aquestes dades és doble. Per una banda a vosaltres us serveix per al curriculum vitae; i a nosaltres, per a garantir que feu els procediments quirúrgics necessaris per la vostra formació com a especialistes.

A més a més de l'activitat assistencial, haureu d'enregistrar l'activitat científica (sessions, cursos, congressos, publicacions, comunicacions...).

Guàrdies

Per la formació del resident és obligatori fer les guàrdies precises per necessitats del Servei. Les guàrdies es fan a l'Hospital del Mar (l'Esperança queda habilitat només per urgències sense ingrés, i fora de la responsabilitat directa del Servei de COT).

Actualment l'equip de guàrdia està format per un adjunt i dos residents, dels quals un serà un R5, R4 o R3 i l'altre serà un R2 o R1 o un Resident d'altra especialitat (Rehabilitació).

El resident petit comença la guàrdia de 8 hores a les 8 de l'endemà.

Pel resident gran la guàrdia comença a les 15 h i finalitza a les 8h del dia següent després de passar la guàrdia a la sala de residents de l'Hospital del Mar. Al matí el resident gran assistirà a l'activitat de l'equip on estigui rotant.

Durant la guàrdia es realitza l'assistència a Urgències de malalts amb patologia de l'aparell locomotor, les consultes urgents dels malalts ingressats a la planta i les intervencions quirúrgiques.

ANNEXE I: Objectius Específics de les diferents Rotacions del Primer-Segon Any

CIRURGIA VASCULAR

HOSPITAL DEL MAR

2 mesos

R1

CONEIXEMENTS

PLANTA D'HOSPITALITZACIÓ

- Control de ferides operatories i drenatges
- Control de les complicacions vasculars i postoperatories
- Utilització del tractament farmacològic

QUIRÒFAN:

- Coneixement de l'instrumental quirúrgic general i específic de Cirurgia Vascular
- Actitud del personal a quiròfan
- Coneixement dels principals abordatges pels troncs vasculars.

CONSULTES EXTERNES:

- Coneixement de les indicacions de l'eco-doppler al diagnòstic de patologia vascular
- Diagnòstic clínic i tractament de la trombosi venosa
- Signes i símptomes de la insuf. vascular perifèrica arterial i venosa
- Indicacions i tècnica de l'arteriografia

APTITUTS

PLANTA D'HOSPITALITZACIÓ

- Cures de ferides operatories
- Exploració vascular

QUIRÒFAN:

- Rentat quirúrgic
- Pràctica de la sutura de teixits
- Sutura vascular
- Ajudant quirúrgic a cirurgia major
- Amputacions
- Abordatges en cirurgia vascular

CONSULTES EXTERNES:

- Exploració vascular bàsica
- Pràctica de història clínic

CONEIXEMENTS

- Coneixement dels principals fàrmacs utilitzats a anestèsia
- Coneixement de les principals tècniques anestèsiques
- Control postoperatori del dolor
- Coneixement de les principals tècniques que es fan servir a clínica del dolor.

APTITUTS

- Pràctica de les principals tècniques anestèsiques, amb especial interès a les anestèsies regionals i tronculars.
- Monitorització del malalt anestesiats.
- Reanimació postoperatoria
- Tècniques de bloqueig utilitzades a clínica del dolor.